

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 bani numărul 20

Administrația: Strada Mircea cel Mare No. 33

Abonamentul 10 lei pe an

POLITICA IN ORIENT

A

AUSTRO-UNGARIEI

Cancelarul Imperiului Austro-Ungar, Conte Goluchowsky, în discursul său din anul curent, rostit în sinul delegațiilor austro-ungare, a spus în resumat următoarele: constată excelența relațiilor Austro-Ungariei cu celelalte State; afirmă că Tripla Alianță, care expiră la Maiu 1903, se va reînnoi, pe vechile ei baze, în urma schimbului de vederi dintre cele trei cabinete interesate, (Austro-Ungaria, Germania și Italia).

Contele Goluchowsky vede în continuarea alianței o garanție a păcii Europene.

Venind la situația din Balcani, cancelarul relevă importanța pacifică a înțelegerii austro-ruse din Noembrie 1897. Afirmă, că atât cabinetul din Viena cât și cel din Petersburg, cu toate interesele lor particulare, nu urmăresc de cât un singur țel: menținerea echilibrului în Orient, ne apărut cu obținerea de reforme din partea Turciei, la momentul oportun.

Cancelarul accentuează necesitatea înțelegerii din 1897, pentru a se zădărnici aspirațiile unui grup de elemente rele, cari au ca o meserie de a pescui în apă turbure și cari nu se dau îndărăt dinaintea nici unei sfurtări de a ruina prin mijlocul disensiunilor și a bănuelilor tendențioase.

Austro-Ungaria și Rusia, a mai declarat oratorul, nu vor îngădui nici o mișcare de natură a sdrun-

cina actuala stare de lucruri în ce privește sferile de influență ale celor două State în Orient.

Ambele puteri au luat angajamentul de a nu interveni în afacerile interne din nici unul din Statele Balcanice spre a nu da, în schimb prilej la manifestațiuni iridentiste.

Cancelarul își termină expunerea exprimându-și încrederea în viitor, tocmai grație înțelegerii cu Rusia, în chestiunea Orientului.

Despre România, Conte Goluchowsky a ținut textual următoarele:

«Dacă România ocupă astăzi un loc așa de eminent în sinul familiei popoarelor europene, ea îl datorește muncii liniștite și conștiință a fitei ce urmărește, monarhului înțelept și consilierilor săi încercați, marelui avânt luat de această țară, care evitând în mod conștiincios toate aventurile și păstrând independența României, ca Stat și independența politică de influențe streine, și-a îndreptat de un sfert de veac, toată atențiunea lor la consolidarea din năuntru a țării».

Acest exemplu foarte demn de imitat, ar putea servi ori-cărui Stat tânăr ca model de politică sănătoasă și care va găsi în noi în tot-d'auna cea mai bună primire și o dreaptă apreciere.

* *

În discursul cu care ministrul comun de finanțe și administratorul provinciilor ocupate, a prezentat delegațiunii bugetul Bosniei și Herțegovinei, D-l Kallay, a ținut între altele următoarele: În ce privește organizarea interioară

a provinciilor, statutul relativ la introducerea consiliilor cantonale în Bosnia și Herțegovina, este deja elaborat; punerea lui în aplicare nu se va face însă de cât la momentul potrivit. Această instituțiune va forma primul pas pentru introducerea Constituțiunii în provinciile ocupate.

Notăm aci răspunsul ministrului austro-ungar, cu intențiune de a fixa asupra-i atențiunea guvernanților noștri, ca să ia cunoștință și să studieze procedura statelor mai experimentate de cât noi în arta de administrarea provinciilor anexate.

NOUL PREFECT AL CONSTANȚEI

Cunoaștem de câți-va ani pe d-l inginer *Scarlat Vêrnay*, noul prefect al Constanței, fost director la Școala de Poduri și Șosele, și mai în urmă, sub guvernul d-lui Carp, director general al Regiei Monopolurilor statului.

D-l Vêrnay este un inginer distins, hidrolog reputat, autor al lucrărilor de alimentarea cu apă a orașului Foeșani și al proiectului de aducerea apei în Tulcea — pe când, în Constanța fiind, ne-am silit a-i face cunoștința, spre al consulta în multiplele afaceri de edilitate ale orașului nostru.

D-l Vêrnay, în timpul cât a petrecut în Dobrogea, sease veri de arêndul, a studiat și posedă într-întregă cestiunea Dobrogei; de aceea am felicitat guvernul pentru numirea d-sale ca prefect în Constanța.

Sperăm să putem resuma altădată opiniunile d-sale generale în această privință; deocamdată reproducem aci un articol, publicat în ziarul nostru de la 11 Septembrie 1899, conținând vederile d-sale în unele cestii de edilitate ale orașului Constanța, pentru a căror îndeplinire facem D-ului Vêrnnav tôte urările noastre.

Eată acel articol:

Vizitatori ai Constanței, aũ mai rēmas puțin în Oraș. Se observă că numărul persoanelor de distincțiune descrește din an în an. Cauzele sunt multiple, între cari lipsa de locuințe comode, de locuri pentru promenade și excursiuni, țin primul loc. În a'evêr, în afară de micul bulevard, care 'ți scoate sufletul de înghesuială, în seriile de serbători mai cu seamă, numai e nimic; trenul la vii fiind mai mult un chin de cât o partidă de plăcere.

Mai continuând incuria administrativă a orașului încă câți-va ani, stațiunea Constanța va fi părăsită cu desăvêșire de lumea bună, și cu greũ s'ar mai putea relua avântul din anii trecuți. — orașul va fi lipsit de milionul de lei ce vizitatorii lasă aci pe fiecare an.

E absolută și urgentă nevoie de lărgirea și prelungirea bulevardului, de construirea unui cazin și a unuia sau două hoteluri comunale ca vizitatorii să nu mai fie lăsați la lăcomia și discreția absolută a unui singur stabiliment de acest fel, nici espuși la înghesuiala din actuala Șandrama, poreclită Cazino Comunal.

E nevoie de lărgirea uneia din stradele ce pleacă din piața Independenței la marginea orașului, și de aci de infrumusețarea unor sosele largi ce s'ar bifurea spre viile de la Sud și spre plaja de la Tăbăcăria Veche, prin plantația făcută în anul 1893—95, părăsită acum; unde s'ar putea face cu arbori mari cel mai vast parc de plimbare; tot terenul fiind proprietate a comunei.

Un tramvai electric ar duce pe vizitatori la băile ce s'ar putea înființa pe vasta plaje de la Tăbăcării spre Mamaia, și la băile actuale, peste valurile lui Traian

din oraș, de unde Dir. C. F. trebuie să se retragă, redând comunei locurile ce deține pe nedrept, în afară de trebuințele sale.

Asemenea îmbunătățiri, pe lângă că ar da orașului Constanța un aspect occidental, ar întrei cel puțin numărul vizitatorilor cari lasă bani în oraș.—Dintre familiile aristocrate ale țerei mai n'a rămas nimenea să nu fi vizitat Constanța. Tuturor le-a plăcut privilegiștea unui răsărit de soare, din adêncul unde orizontul se confundă cu luciul mării,—serile petrecute pe bulevard, deasupra undelor tainice și răcoritoare.—Din nenorocire numai atât.

Sufocațiunile ee produce zidurile chiliuțelor în care trebuiau să petreacă restul timpului a făcut pe cei mai mulți să nu mai revie anul viitor, și Constanța e amenințată să rămăie numai cu pleziști, cât or mai ține și trenurile de plăcere.

Se impune să se facă ceva cât mai curând, ca să nu perdem de tot bunele dispoziții ale publicului ales din toată țara.

Proiecte și schițe de planuri se pot face foarte ușor, dar ne mirăm care va fi omul, prefectul care să aibă trecerea și crierul socotelilor unui mare împrumut ce ar urma să se contracteze, spre a se face îmbunătățirile reclamate.

Nu-l vedem de loc căci guvernul central pare a nu se fi ocupat nici odată de numirea prefectilor în Constanța, sau investirea lor cu puterea necesară unui adevărat administrator dobrogean.

Podul Dunărei, care a stors admirațiunea Europei întregi, va rămăie monumentul colos, într'o țară selbatecă; iar Portul Constanței, viitoarea lui lumină electrică, în valoare de 4 milioane lei, va străluci peste cel mai infect colț de țară, până se va găsi un ministru iubitor și capabil să aducă armonie între aceste lucruri. Să sperăm că-l vom avea.

Ideile ce așternem aci sunt ale unuia din bărbații de frunte ai partidului constituțional, care iubește mult orașul nostru, fiind-că de câți-va ani tôte verile le petrece între Constanțeni.

P. Grigorescu.

CRONICA

Drept la țoancă!

Sunt unii cari ne fac cunoscutele *lange Nazen* nemțești, că n'am avut nici un succes cu desvelirea Plevnei Constanțene. N'ar trebui să-i luăm în seamă, campania ne fiind isprăvită, dar totuși să le facem un hatir, ale răspunde: dar onorabililor, sfărîmarea capului de turc, ținta recalcitrantă a tuturor atacurilor noastre, a tuturor ostenețelor noastre asidue, — demiterea din Președinte al Consiliului general a d-lui Irimia Er. Popa, pe care l'am redus să nu mai aibă nici un putregaiu de piatră, să svârle după un câine la stâna d-sale din Tatlageac, nu e nimic?

Vê înșelați onorabililor! Guvernul *domniei legilor*, din scurta perioadă trecută, și al *asanărei moravurilor* din prioada actuală, veghiază!

Dovada e că a lovit campania drept *în țoancă!* Așa se procede în G-e-r-m-a-n-i-aaa D-o-m-n-i-l-o-r!

Dela Palaz.

Demisia d-lui Quintescu

Sacrificarea d-lui D. Quintescu din prefectura Constanței și înlocuirea d-sale prin d-l Șcarlat Vêrnnav, a venit atât de pe nesimțite că a surprins pe toată lumea, înșeși pe d-sa.

Ziarele din București 'și-aũ explicat în diferite feluri faptul, dar nimenea pare a nu fi ghicit adevăratul motiv pentru care s'a cerut demisia d-lui Quintescu.

Incidentul cu consulul austro-ungar, plecat încă de la 23 Martie din Constanța în concediu, pe când faptul vênătoarei la Anadolkiot s'a petrecut prin luna Ianuarie, nu poate fi cauza, precum nici celalalt motiv, cu têrgul de la Murfatlar, cestie în care d-l Quintescu a avut o atitudine conformă vederilor guvernului.

Cestia înlocuirii prefectului de Constanța rămăie o enigmă, pe care nu o ar putea deslega decât ziarul guvernamental «Secolul», căruia d-l Quintescu 'i-a făcut cele mai apreciable servicii, de când

a fost numit ca prefect, făcându-l — poate, — miș de abonați în județ, și al cărui editor d-l Ghimpa, a fost nu de mult în Constanța.

Ori, acest onorat ziar tace asupra motivelor înlocuirii; prin urmare nu se cuvine să insistăm nici noi asupra descoperirii lor.

Singură «Voința Națională» organul oficios al guvernului s'a pronunțat mai deschis în cestiune, publicând, cu litere italice, ca primă informațiune a numărului său cu data de 28 Aprilie, următoarele:

«D. președinte al consiliului D. Sturdza a primit din Hârșova următoarea telegramă»:

D-lui D. Sturdza

Prim-ministru

București.

Sub-semnatul, proprietari din județul Constanța, vădând viul interes ce purtați acestei provincii atât prin numirea d-lui Vêrnav ca prefect al Constanței, cât și prin sprijinul ce ați bine-voit a acorda pentru recunoașterea românilor Dobrogeni în sesiunea trecută a corpurilor legiuitoare, vă rugăm să bine-voiți a primi respectuoasele noastre mulțumiri.

Rugăm pe bunul Dumnezeu să vă dăruiască sănătate și zile îndelungate pentru fericirea patriei și neamului românesc.

Frații Oancea, Dușu R. Papuc, Iancu Filip, Ion Tomoșoiu, Vasile Nica, Alexa Roșculeț, Ion Mandai, Nicolae Oancea, Gheorghe Șeitan, Ion Munteanu, Alexa Verdea, Ion Verdea, Ioachim Nica, Ion Bistrițean.

Un lucru am avea de observat amicilor noștri din Hârșova. Iscălitura d-lui Ion Mandai, care a fost de curând numit primar la Șiriu de d-l Quintescu, putea lipsi din manifestație; iar, frații Oancea când iscălesc acte de acest fel, fie că ele ar fi adresate din Hârșova sau aiurea, către d-nii D. Sturdza, N. Fleva, G. Gr. Cantacuzino, sau alte personaje politice, ar fi bine să-și iscălească fie-care numele de botez spre a se evita orî-ce equivoc asupra ținutei «proprietarilor Dobrogeni», la a căror corectitudine politică, noi ținem foarte de mult.

Schela de la Mangalia

Aflăm că Guvernul ar fi hotărât să construiască din nou o punte, schelă, la portul Mangaliei, care ar avea menirea să înlesnească încărcarea produselor în acel port. Puntea ar costa vre-o 200,000 lei.

Sunt vre-o 14 ani de când, după stăruința regretatului M. Cogălniceanu, mare proprietar rural lângă Mangalia și în oraș, sașu maș cheltuit alte 100,000 lei pentru o schelă, care însă n'a fost absolut de nici un folos traficului local, din contră a deservit foarte mult localității prin faptul îngreuerii încărcatului produselor prin scările prea înalte ale schelei, până ce întreg orașul a reclamat desființarea schelei. Desființarea a fost pusă la licitație și a mai costat pe Stat vre-o 10,000 lei. Așa se va întâmpla și cu schela ce se plănuește acum, de sigur.

Dar vom reveni asupra cestiunii tehnice în sine, când se va vedea că proiectul unei schele e absolut necugetat, și fără nici un folos practic.

Ceea ce e scandalos, revoltător de scandalos, sunt motivele pentru care se cheltuese sutele de miș de lei ale Statului.

Pe când Statul nu face o îmbunătățire de două parale în toată Dobrogea, — pe când suprimă, pentru economii, diligența și serviciul poștal dintre Tulcea și Constanța, pentru o sumă anuală de 4000 lei, găsește de cuviință să cheltuiască 200,000 lei, cari se vor traduce până la fine în 500,000 lei, de hatârul unei singure persoane, d-l Emil Costinescu, propunătorul și susținătorul acestei cheltuieli, mare proprietar rural lângă Mangalia.

Se șterg din budget 4000 lei, sumă cu care se deservea interesele ambelor județe, pe o lungime de 124 kilometre, și se adaugă o cheltueală anuală de cei puțin 15,000—40,000 lei, pentru capriciile unui om, de a putea merge cu un vaporeș, din Constanța la moșia sa din Tatlageac, căci, încă odată: interesele comerciale și economice ale orașului nu se pot de loc servi cu această cheltueală, ci trebuie cel puțin un milion, și atâta

ar fi prea mult pentru Mangalia și cele 4 sate ce aș seurgerea la Mangalia. Incă odată: e revoltător.

LEFURILE EDILILOR

Curățenia Orașului

Am dis într'un număr trecut că orașul e plin de boale de tot felul: pojar, scarlatină, anghină difterică și febră tifoidă.

Singurul agent sanitar al serviciului medical comunal e vecinic ocupat cu desinfecțiile cu formol prin casele infectate.

De prevenirea boalelor pare a nu se preocupa prea mult onoratul nostru consiliu general de igienă; medicul comunei spunând că timpul zilei cât poate sacrificia serviciului, nu i-ar fi destul, spre a umbla peste tot.

Ar fi de discutat aceasta; dar nu în acest scop scriem aceste rânduri.

Vrem să zicem că serviciul sanitar central, în înțelepciunea lui, a numit, din oficiu, un medic secundar la spitalul comunal, unde nu era nici o nevoie; nimenea neplângându-se vre-odată de insuficiența serviciului spitalului condus de distinsul medic d-l D-r. Marinescu-Sadoveanu, asistat de un subchirurg destul de vechiu, de experimentat și îndemânat în arta medicală, D-l C. Predescu.

Ast-fel vădând noi lucrurile, cerem consiliului comunal să se se sizeze de insuficiența serviciului preventiv de boale; să chibzuiască dacă n'ar fi consult să se ceară atașarea medicului secundar dela spital la cel comunal și să ceară celor în drept această îmbunătățire de serviciu.

Onor. edili ar trebui să mai vadă că una din cauzele multor boale ce ne bântue e necurătenia orașului.

S'aș îmbunătățit lefurile primarului și ajutoarelor, din 400 lei primarului, cât îi hărăzise ministerul fostului primar Polizu, și câte 200 lei ajutoarelor, s'aș făcut acum 600 lei primarului și câte 300 lei ajutoarelor; pe când res-

tul funcționarilor au rămas toți cu lefurile scăzute din anul trecut.

Intre aceștia sunt măturătorii, reduși din 60 câți erau mai înainte la 30 acum, cu leafa de 48 lei în loc de 60 cât aveau mai înainte. Cum e cu puțință ca un om sănătos muncitor să trăiască în Constanța, cu 48 lei? La țară muncitorii să angajeze cu 40—50 lei lunar, *plus mâncarea*. Cum se găsești oameni validi, pentru curățitul stradelor, pentru această sumă?? Din această cauză măturătorii la Primărie sunt niște schiloși, vecinic schimbați și tot-d'una câte 7—8 lipsă din număr; iar curățitul stradelor lasă atât de dorit, după cum vede acest lucru toți orașenii.

Cerem aceste îmbunătățiri consiliului comunal; mai lase și viitorimeii din planurile mari de care sunt preocupați.

Informațiuni

D-l Prim ministru D. Sturdza a sosit Miercuri dimineața în orașul nostru, venind din Sulina cu vaporul Grivița, însoțit de d-l Gr. Antipa, directorul Pescăriilor din ministerul Domeniilor.

D-sa a tras la fiul d-sale, d-l Căpitan Sturdza din batalionul de vânători, care locuiește în Vila Sutzo. Joi d-sa a vizitat portul, făcând și o preumblare prin oraș.

D-l Prim ministru și ministru de resbel, a primit rapoartele de serviciu de la d-nii General Năsturel, Comandantul Diviziei Dobrogei, și de la d-l inginer Zahariade, dirigintele lucrărilor Portului, după care a plecat Viner, cu trenul de 3 $\frac{1}{2}$ la București însoțit de d-l Scarlat Vernav prefectul județului și de d-l Antipa.

Luni Domnul prefect a făcut o vizită la Primărie unde gășind prezenți pe toți d-nii Consilierii i-a întreținut asupra vederilor d-sale în cestiile de edilitate a orașului. Noul prefect a făcut cea mai bună impresie tuturor d-lor consilieri, cari l-au ascultat cu toată meritata atențiune, făgăduind tot concursul lor în proiectele de viitor ale orașului.

Cadrul îmbunătățirilor preconizate de d-l prefect este cam același pe care noi l-am schițat în al doilea articol al numărului nostru de astăzi.

În privința numirii unui primar titular d-l primar i-a lăsat a înțelege că va numi pe unul din d-nialor, care probabil, credem noi va fi actualul ajutor d-l Christea Georgescu, mai ales că însuși consiliul ar fi cerut aceasta.

Nici cererea nici numirea nu ne surprinde de loc.

Poșta Redacției

D-lui dela Gorjiu.—Toate condițiile propuse sunt acceptabile, afară de eftinirea abonamentului. Căutați dar să ne intilnim spre a vorbi.

Avis marilor cultivatori

Un bun mașinist agricol român, caută loc; primește angajamente pentru mai multe garnituri de trier și săcerat, de ori ce sistem, având practică îndelungată.

Doritorii se vor adresa la ziar, sub inițialele E. K.

ROMANIA
Tribunalul Județului Constanța

PUBLICAȚIUNE

No. 8912. — 1902 Aprilie 18.

D-l Constantin Orescu prin petiția ce s'a înregistrat la No. 6492, a cerut a i se libera garanția ce a avut depusă pentru postul de portărel ce a ocupat pe lângă acest Tribunal.

Conform ordonanței noastre din 4 Aprilie 1902 și în virtutea art. 16 din regulamentul legii Portăreilor, se publică spre cunoștința generală și se invită toți acei cari ar avea vr'o pretențiune privind gestiunea D-lui Portărel Orescu, să se prezinte în termen de trei luni de la aparițiunea acesteia căci în cas contrar garanția se va elibera.

Președinte, G. ZOTU.

Grefier Corafa.

No. 8913.—1902 Aprilie 18.

D-l G. Dimitrescu prin petițiunea ce s'a înregistrat la No. 6833, a cerut a i se libera garanția ce a avut depusă pentru postul de Cap de Portărei pe lângă acest tribunal.

Conform ordonanței noastre din 4 Aprilie 1902 și în virtutea art. 16 din regulamentul legii portăreilor, se publică spre cunoștința generală și se invită toți acei cari ar avea vr'o pretențiune privind gestiunea D-lui Dimitrescu, să se prezinte în termen de trei luni de la aparițiunea acesteia, căci în cas contrar, garanția se va elibera.

Președinte, G. ZOTU.

Grefier, CORAFA

TIPOGRAFIA AURORA

FRĂȚI GRIGORIU

CONSTANȚA

No. 26. STRADA TRAIAN No. 26.

Efectuiază ori-ce lucrări atingătoare de această artă

Prețuri Moderate

* LEGATORIE DE CARTI *

Atelier special de incadrat tablour.